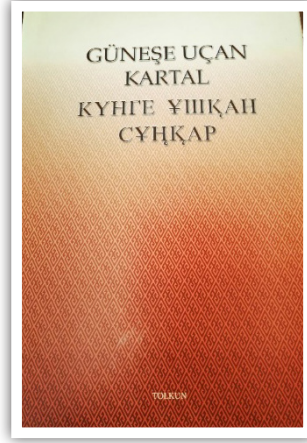
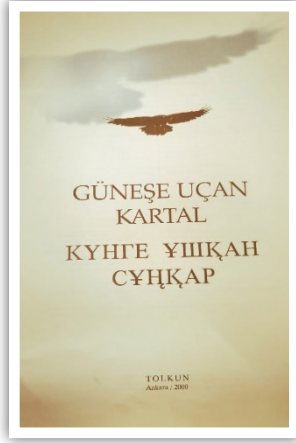

KİTAP TANITIMI BOOK INTRODUCTION

“GÜNEŞE UÇAN KARTAL” ADLI ESER*

The Book Named “Flying Eagle to The Sun”

Hazırlayan: Yasemin IŞIK**

“Güneşe Uçan Kartal” isimli eser, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan NAZARBAYEV’i tanıtan ve Türkiye-Kazakistan ilişkilerini, Kazak tarihi ve kültürünü görsellerle aktaran zengin bir çalışma olmuştur. Eser, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Tanıtma Fonu desteği ve Devlet Bakanı Abdülhaluk ÇAY’ın tasvibi ile TOLKUN Yayınları tarafından 2000 yılında Ankara’da hazırlanmış ve 24x34 cm büyük boy, kuşe kâğıda, orijinal şömezli bez ciltte renkli olarak basılmıştır.¹

Görsel olarak oldukça zengin olan ve Kazakistan Büyükelçiliği tarafından da desteklenen “Güneşe Uçan Kartal” eserinin her bir sayfasında Türkçe metinlerin Kazakça aktarımlarının verildiği görülmektedir. Yayın Kurulu’ndaki isimler şöyledir: “Himmet Kayhan, Hüseyin Erdem, Banu Muhyeva.” “Askar Esmahanov”, danışmanlık yapan isimdir. Türkçe-Kazakça aktarımı Banu Muhyeva, Kazakça metinlerin redaksiyonu Dr. Valihan Kalican, Türkçe metinlerin redaksiyonu Hüseyin Erdem tarafından yapılmıştır.

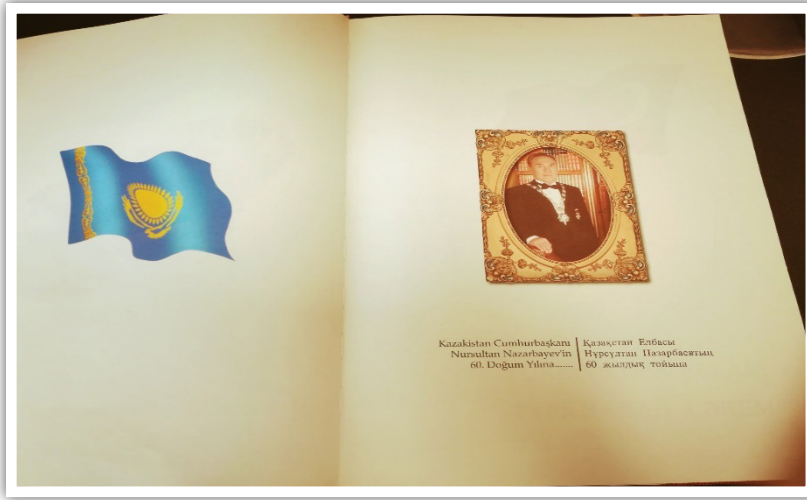
* DOI: 10.34189/asyam.3.2.010

** Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Asya Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, yase_min_261@hotmail.com

¹ Güneşe Uçan Kartal, Ankara: Tolkun Yayınları, 2000, 366 s.

Kazakistan’da güzel bir âdet vardır: Bir insanın 50, 60, 70. yaşlara ulaşmasına özel bir önem verilmektedir. Onun kişiliğine göre ailesi, yakınları ve daha geniş çevrelerde yeni yaş kutlanmakta ve törenler yapılmaktadır. Bilim adamları, sanatçılar, yazarlar ve şairler ile devlet adamlarının bu yıl dönümleri ülke çapında özel programlarla kutlanmaktadır. Gazete ve dergilerde yazılar, radyo ve televizyonlarda programlar yayımlanmakta; eserler basılıp yapılan hizmetler anlatılmaktadır. Türkiye’de bu tür anmalar daha çok ölüm yıldönümlerinde yapılırken Kazak geleneğinin güzel tarafı, topluma faydalı işler yapanlara bu kadirşinaslığın sağlığında ifade edilmesidir.

“6 Temmuz 2000” tarihi, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan NAZARBAYEV’in 60. Doğum yıldönümüdür. “Güneşe Uçan Kartal” adlı eser, Türkiye ile Kazakistan arasındaki ebedî dostluk ve kardeşliğe, Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan NAZARBAYEV’in 60. doğum yılına armağan olarak yayımlanmıştır.

“Güneşe Uçan Kartal” adlı eser, “Dört Bölüm”den oluşmaktadır: Birinci Bölüm, “TÜRKİYE’DEN SELAM” başlığıyla; İkinci Bölüm, “TARİHİN KESKİN DÖNEMECİNDE BİR DEVLET ADAMI: NURSULTAN NAZARBAYEV” başlığıyla; Üçüncü Bölüm, “TÜRKİYE-KAZAKİSTAN İLİŞKİLERİ” başlığıyla; Dördüncü Bölüm ise “KAZAK GÖKLERİNDE UFUK TURU” başlığıyla yayımlanmıştır.

Devlet adamlarımızın yazılarının yer aldığı “TÜRKİYE’DEN SELAM” başlıklı Birinci Bölümün içeriği şöyledir:

✓ “Kardeşlik Kıvancı”, Süleyman DEMİREL-T.C. Dokuzuncu Cumhurbaşkanı.

✓ “İki Kardeş Ulus, İki Dost Devlet”, Bülent ECEVİT-Başbakan.

- ✓ “Kartal Güne Ağarken”, Dr. Devlet BAHÇELİ-Başbakan Yardımcısı.
- ✓ “Bir Devlet Adamı: Nazarbayev”, Prof. Dr. Abdülhaluk Mehmet ÇAY-Devlet Bakanı.
- ✓ “Örnek İş birliği”, İsmail CEM-Dışişleri Bakanı.
- ✓ “Alıstağı Bavırma”, İstemihan TALAY-Kültür Bakanı.
- ✓ “Mutlu Bir Gün Münasebetiyle”, Mesut YILMAZ-Eski Başbakan.

Devlet adamlarımız genel olarak; Sovyetler Birliği'nin kendiliğinden dağılması sonucunda Avrupa siyasi coğrafyasının yeniden şekillenmesi ve bir *Avrasya* gerçeğinin ortaya çıkması üzerinde durmuşlardır. Türkiye'nin Avrasya gerçeğini bir “iş birliği, dayanışma, ortak kader ve ortak refah alanı” olarak gördüğü ve tüm yaklaşımlarını, politikalarını bu anlayış temelinde gerçekleştirdiği vurgulanmıştır. Türkiye ile Kazakistan arasında seksenden fazla anlaşma ve protokol imzalandığı, 1991'den 2000 yılına kadar Türkiye ile Kazakistan arasındaki ticaret hacminin 3,5 milyar ABD Dolarını aştığı ve 300'ü aşkın Türk şirketinin ülkeye yatırım yaptığı, 900'ü aşkın Kazakistanlı gencin Türkiye'de eğitimine devam etmekte olup 1000 dolayında Türk gencinin de Kazakistan'da başta Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde olmak üzere öğrenimlerini sürdürdükleri haber verilmiştir.

Süleyman DEMİREL:

“...Türkiye olarak, Kazakistan ile olan ilişkilerimizde, bir yandan uzun vadeli kültürel yakınlaşmayı, diğer yandan da kısa ve orta vadede her iki ülke yararına somut sonuçlar ortaya koyabilecek ekonomik ve ticari iş birliğinin yoğunlaştırılmasını amaçlayan bir yaklaşım izlemekteyiz.”

“...Unutulmaması gerekir ki Türkiye-Kazakistan dostluğu ve kardeşliği sarsılmazdır, ebedidir. Bu duygu ve düşüncelerle, değerli devlet adamı Sayın Cumhurbaşkanı Aziz Kardeşim Nursultan Nazarbayev'in 60. doğum yıldönümünü en samimi dileklerle kutlarken, Aziz kardeşimin sağlık, afiyet ve mutluluğu ile kar-

deş Kazakistan halkının refah ve esenliği için en iyi dileklerimi sunarım.”

Bülent ECEVİT:

“...Türkiye Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin ilk günden itibaren, bölgeye ve tüm dünyaya örnek olacak bir şekilde gelişmesinde Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev'in büyük katkıları olduğunu biliyoruz.”

“...Türkiye Cumhuriyeti ile Kazakistan Cumhuriyeti ve Türk ve Kazakistan halkları arasındaki mükemmel ilişkilerin en önemli mimarlarından biri olan Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev'e 60 ıncı yaş günü nedeniyle mutluluk ve esenlikler dilerim.”

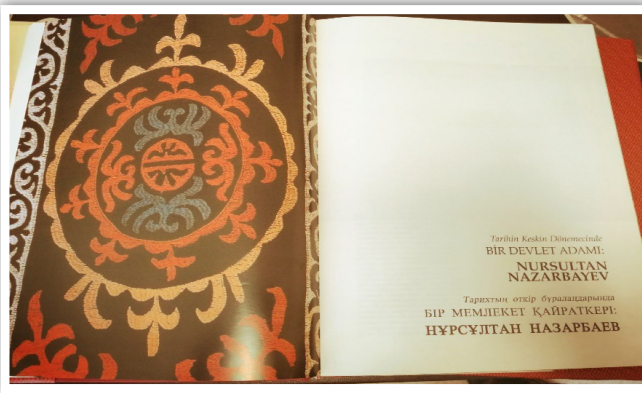
Dr. Devlet BAHÇELİ:

“Ülkelerimiz arasındaki derin ve sıcak iş birliği, iki halkın kardeşlik ve dilek birliğinden beslenmektedir. Kazak ve Kırgız halklarının, kardeşlik duygularını ifade etmek için kullandıkları bir söz vardır: 'Dağda Kırgız balası ağlasa, ovada Kazak ananın göğsü sızlar...' Bu söz, bizim için de aynı duyguları ifade etmektedir. Kazakistan'ın barış içinde, refah toplumu olmaya doğru uzanan öz yolunda kazandığı her adım, bizim için de kıvanç kaynağıdır.”

“XXI. Yüzyıl, Kazakistan Cumhuriyeti'nin, hayat köklerini tarihin derinliklerine salmış Kazak ulusunun, engin bozkırın engin ruhlu halkının muhteşem yükselişini selamlamaktadır.” “Kartal, kanat çırpmakta ve yükseklere ağımaktadır.”

“TARİHİN KESKİN DÖNEMECİNDE BİR DEVLET ADAMI: NURSULTAN NAZARBAYEV” başlıklı İkinci Bölümün içeriği şöyledir:

- ✓ “Aladağların Oğlu: Nursultan Nazarbayev”, Hüseyin Erdem.
- ✓ “Görünen Dağın Uzağı Olmaz veya Kazakistan 2030 Programı”, Hüseyin Erdem.
- ✓ “Tarihin Dalgalarında”, Himmet Kayhan.

Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan NAZARBAYEV’in hayat hikayesi anlatılmış; ailesi ve liderlik özellikleri tanıtılmıştır. Ayrıca bağımsızlığını kazandıktan sonra kendi ayakları üstünde durma, sosyal ve ekonomik yapısını modern dünyaya uydurma yolunda çok ciddi gayret gösteren Kazakistan’ın Nursultan NAZARBAYEV tarafından 1998 yılı başında parlamentoda okunarak dünya kamuoyuna açıklanan “2030 Programı” aktarılmıştır. Kazakistan üzerine uzun yılların çalışmaları, araştırmaları, beyin fırtınaları sonucunda ortaya çıkan toplumsal eleştiriyi, durum tespitini ve hedefleri, hedeflere ulaşma stratejilerini kapsayan 2030 Programı çok yönlü olarak değerlendirilmiştir. Yazan bir devlet adamı, kültür adamı olan Nazarbayev’in “*Tarihin Dalgalarında*”² isimli eseri de bu bölümde işlenmiş; tarih anlayışına dikkat çekilmiştir. 18. yüzyıldan başlayarak kuzeyden gelen istila ile Rusya İmparatorluğu’nun sömürgeleştirme kısılcasına düşen Orta Asya’nın Türk halklarına karşı “*tarih biliminin*” tehlikeli bir silah olarak kullanıldığı ve en ağır darbeyi “*milli bilincin*” aldığı bu eserinde ısrarla vurgulayan Nursultan NAZARBAYEV, Türk halklarının arasında bulunan *kültür, dil, tarih ve soy birliği* bilincinin uyandırılmasını istemektedir. Bunun için de “*zaferleri ve yenilgileriyle, olumlu-olumsuz yönleriyle objektif olarak tarihi yeniden yazmak*” görevini ortaya koymaktadır.

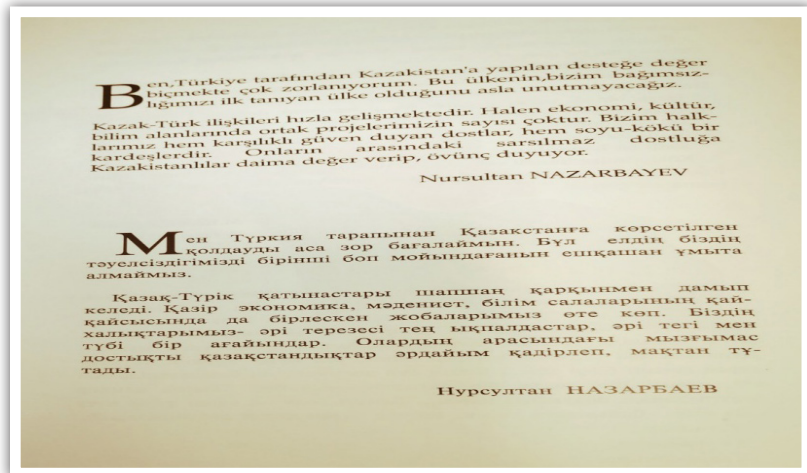
“*TÜRKİYE-KAZAKİSTAN İLİŞKİLERİ*” başlıklı Üçüncü Bölümün içeriği şöyledir:

- ✓ “*Dostluk Vadisinde Türkiye-Kazakistan*”, Kurtuluş Taşkent.
- ✓ “*Kazakistan’da Bir Yıl*”, Dr. Mustafa Aşula.
- ✓ “*Bizim Cumhurbaşkanımız: Nureke*”, Namık Kemal Zeybek.
- ✓ “*Türk Dünyasını Aydınlatacak Gelişmelerden Biri: On bin Öğrenci Projesi*”, Dr. Birol Dok.
- ✓ “*TİKA’nın Kazakistan’a Yönelik Teknik Yardım ve İş birliği Politikası*”, Dr. Öner Kabasakal.
- ✓ “*Türkiye-Kazakistan Ticari ve Ekonomik İlişkileri*”, Sefa Sadık Aytakin.
- ✓ “*Elbaşı Nursultan Nazarbayev ve Kazakistan ile İlişkilerimiz*”, A. Nihat Gökyiğit.
- ✓ “*Burada ...izimler olmaz*”, Dr. Servet Harunoğlu.
- ✓ “*Yürüyüşümüz Devam Edecek*”, Ahmet Hamdi Ayan.
- ✓ “*Dünden Yarınlara*”, Üzeyir Garih.
- ✓ “*Büyüyen İşbirliğimiz*”, Rahmi M. Koç.

² Nursultan Nazarbayev, **Tarih Tolkinında**, Almatı: Atamura Yayınevi, 1999.

- ✓ “Tanıdığım Başkan”, Bekir Okan.
- ✓ “Dilde, Fikirde, İşte Birlik!”, İdris Yamatürk.
- ✓ “Aladağlara Özlem”, Ali Rıza Aslan.

Mustafa Kemal ATATÜRK’ün ve Nursultan NAZARBAYEV’in sözleriyle başlatılan Üçüncü Bölümde Türkiye-Kazakistan ilişkileri tarihî süreç içerisinde çok yönlü olarak değerlendirilmiştir.

Kazakistan’ın egemenliğinin ve bağımsızlığının güçlendirilmesinde, milli devlet yapısının oluşturulmasında, ekonominin yeniden yapılandırılmasında ve ülke çıkarları doğrultusunda yönlendirilmesinde, Kazakistan’ın dünya sahnesinde saygın bir konum almasında; ayrıca Türkiye-Kazakistan ilişkilerinin ve işbirliğinin “*ortak tarih, ortak dil ve ortak kültür*”den güç alarak hızla büyümesinde, çeşitlenmesinde, derinlik kazanmasında Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan NAZARBAYEV’in oynadığı çok önemli rol, bölüm yazarlarınca her fırsatta vurgulanmıştır.

Kazakistan’ın bağımsızlığını kazandığı 16 Aralık 1991 tarihinden itibaren Türkiye-Kazakistan ilişkilerinin dinamik bir şekilde geliştiği; Kazakistan Cumhuriyetini aynı gün ve ilk tanıyan ülkenin Türkiye olduğu da sıkça tekrarlanmıştır.

Eşitlik ve karşılıklı yarar temelinde “*ortak tarih, kültür ve dil*” bağlarının itici gücüyle büyük gelişme gösteren Türkiye-Kazakistan arasındaki “*siyasi, ekonomik, ticari, eğitsel ve askeri*” iş birliğinin yanı sıra “*kültür, ulaştırma, iletişim*” gibi alanları da kapsayan ilişkileri düzenleyen seksenden fazla hukuki belgenin haberi verilmiş; gerçekleştirilen toplantılar, projeler tek tek yazarlarca bu bölümde anlatılmıştır.

İki ülke ve halkları arasındaki dostluğun en somut simgelerinden birisi olan ve aynı zamanda Türk dünyasının bilime, kültüre ve eğitime verdiği önemin bir sembolü olarak görülen *Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi-Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi* (Türkistan şehrinde, 6 Haziran 1991 tarihinde kurulmuştur) önemle tanıtılmıştır.

Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Қожа Ахмет Ясауи университеті

Ahmet Yesevi Üniversitesi 6 Haziran 1991 tarihinde Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev tarafından yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararname ile Türkistan şehrinde kurulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Süleyman Demirel'in 29 Nisan-1 Mayıs 1992 tarihli Kazakistan ziyahatında verilen tarihi bir kararla, bu üniversitenin Kazakistan ile Türkiye arasında uluslararası bir ortak üniversite haline getirilmesi kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkistan Şehrinde Uluslararası Hoca Ahmet

Ahmet Yesevi Üniversitesi 6 маусым 1991 жылы Қазақстан Республикасында Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың бұйрығымен ашылып болған. Түркия Республикасының Президенті Сүлеймен Демірел 29 сәуір - 1 мамыр 1992 жылғы Қазақстан сапарында тағы да тарихи бір қарар шығарды. Бұл қарар университеттің Қазақстан және Түркия арасында Халықаралық ортақ бір университет жасайдына келтіру үшін қабылданды. 31 қазан 1991 жылы Анкарада өткен Екінші Түркі елдері Президенттері қырығайында Түркия Республикасы

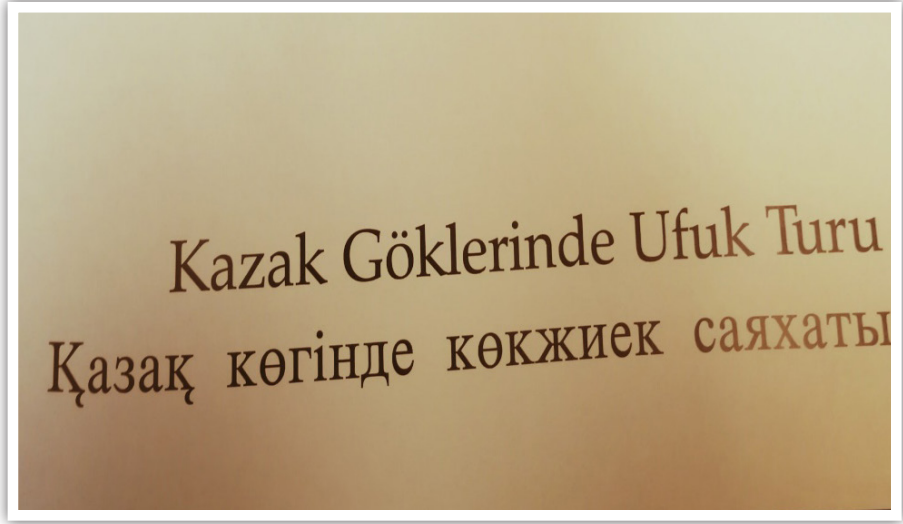
Хайрам Осыун!
Құтты болсын!

Dönemin Kültür Bakanı Kanat Bey'in Cumhurbaşkanları Sayın Nursultan NAZARBAYEV ile ilgili şu sözü özellikle aktarılmıştır: *"Bizim Cumhurbaşkanımız Nureke'de kan var, damar var, akıl var, bilim var ve güç var..."*

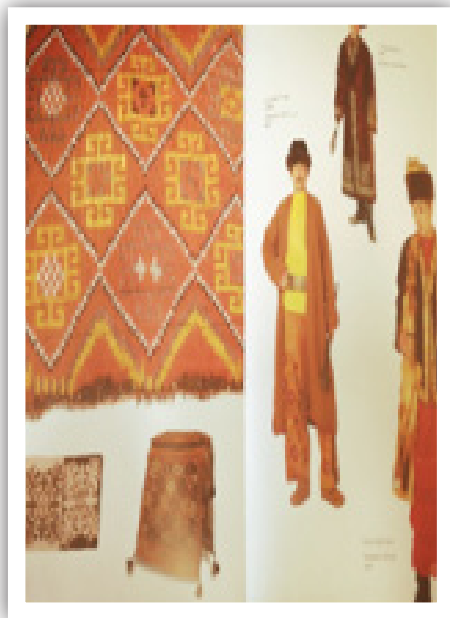
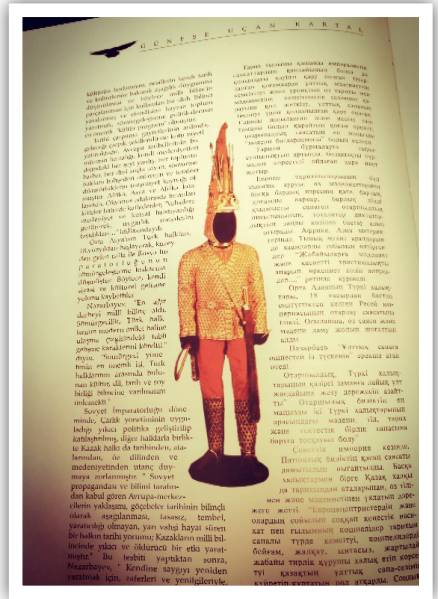

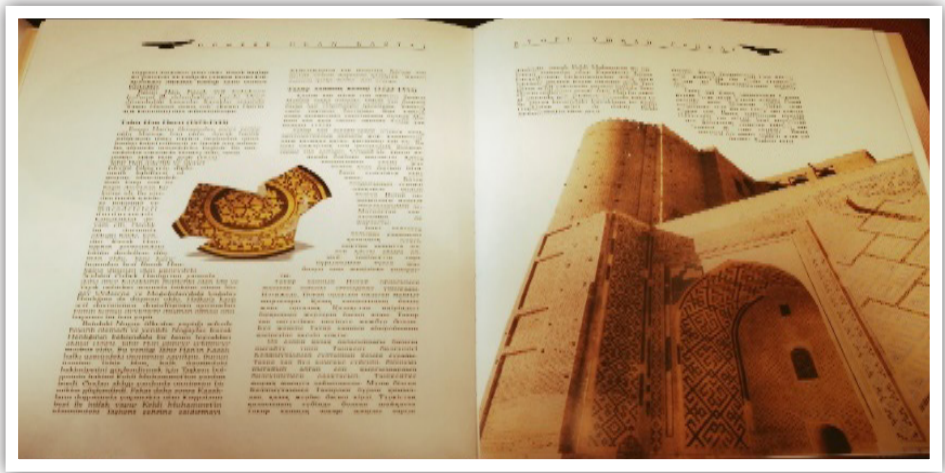
“KAZAK GÖKLERİNDE UFUK TURU” başlıklı Dördüncü Bölümün içeriği ise şöyledir:

- ✓ “Kazak Tarihine Bir Bakış”, Dr. Ferhat Tamir.
- ✓ “Kazak Edebiyatı”, Dr. Ferhat Tamir.
- ✓ “Kazak Müzik Sanatı”, Elmira Şenduran, Lezzet Mülazımoğlu, İrfan Gürdal.
- ✓ “Kazak Halkının Geleneklerinden”
- ✓ “Avrasya'nın Ortasında Bir Ülke: Kazakistan”

Son Bölüm olan Dördüncü Bölümde *Kazak tarihi*, zengin görsellerle dönemseller olarak detaylı bir şekilde; *Kazak edebiyatı* sözlü ve yazılı olarak yine dönemseller özelliklerine göre, her dönemin başlıca örnekleri, şair ve yazarların eserleri tanıtılarak aktarılmıştır. *Korkut Ata*'ya (*Dede Korkut*), *Hoca Ahmet Yesevi*'ye özel bir yer ayrılmıştır. Bu bölümde Türkiye Türkçesi ile Kazak Türkçesinin karşılaştırması da yapılmıştır. *Kazak müzik sanatı*, görsellerle sunulmuştur. *Kazak halkının gelenekleri*, özenle seçilmiş fotoğraflar üzerinden tanıtılmıştır.

“Güneşe Uçan Kartal” adlı eser, “Avrasya’nın Ortasında Bir Ülke: Kazakistan” başlığında ülke tanıtımının ardından seçili fotoğraflarla sonlandırılmıştır.

“Güneşe Uçan Kartal” adlı eser, bağımsızlığı elde ettikten sonra Kazakistan Devlet Başkanı olarak çok güzel işlere imzasını atan; Türkiye Kazakistan ortaklığının ilerlemesini, Türk dünyasının refahı ve millî bilince ulaşmasını kendisine görev edinen Sayın Nursultan NAZARBAYEV’i ve her yönüyle Kazakistan’ı tanımak açısından önem arz etmektedir. Ayrıca Türkiye Kazakistan ilişkilerini değerlendirmek açısından da önemli bir hizmet olmuştur. Kullanılan görseller ve fotoğrafların zengin oluşu eserin değerini daha da artırmıştır.

